

VALTION JA HELSINGIN SEUDUN VÄLINEN KASVUSOPIMUS 2013 - 2015

Sopijaosapuolet

Valtio: työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, [ympäristöministeriö], [valtiovarainministeriö], [ulkoasiainministeriö], [sisäasiainministeriö], Uudenmaan ELY-keskus

Helsingin seudun 14 kuntaa: Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula, Vantaa ja Vihti

[Alueella toimivat korkeakoulut: Aalto-yliopisto, Hanken, Helsingin yliopisto, Taideyliopisto, Arcada, Diakonia-ammattikorkeakoulu, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Humanistinen ammattikorkeakoulu, Laurea-ammattikorkeakoulu ja Metropolia Ammattikorkeakoulu.]

Uudenmaan liitto

Tarkoitus

Kasvusopimuksen tarkoituksena on Helsingin seudun (metropolialueen) kilpailukyvyn vahvistaminen yhteistyössä valtion, seudun kuntien ja muiden toimijoiden kesken.

Taustaa

Perusteet: Jyrki Kataisen hallitusohjelma, tavoitepäättös, kaupunkipolitiikan toimenpideohjelma

Lainsäädännöllinen perusta: laki alueiden kehittämisestä, 28 § (yhteistyösopimus)

Hakuprosessi, neuvottelut ja arviointi

Halken puolto: Hallinnon ja aluekehityksen ministeriryöryhmä päätti 3.10.2013 puoltaa valtion ja Helsingin seudun välisen kasvusopimuksen hyväksymistä.

Tavoitteet

Kasvusopimuksen tavoitteena on Helsingin seudun (metropolialueen) kilpailukyvyn vahvistaminen. Osana kasvusopimusta edistetään seudun matkailullista vetovoimaa, parannetaan maahanmuuttajataustaisen työvoiman työllistymismahdollisuuksia, vahvistetaan teollisuuden pk-yritysten uudistumista ja kansainvälistymistä, kytketään luovien alojen osaamista yritystoiminnan kehittämiseen ja vahvistetaan alueen yrityspalveluekosysteemiä.

Strategiset painopisteet

Sopimusosapuolet edistävät seuraavien strategisten painopisteiden toteuttamista:

1. Metropolialueen kehittäminen vetovoimaisena matkailukohteena

2. Yritys-, korkeakoulu- ja julkissektorin yhteistyön vahvistaminen maahanmuuttajataustaisen työvoiman asettautumisen ja työllistämisen edistämiseksi
3. PK-teollisuuden (teknologia, elintarvike) roolin, rakenteen ja liiketoimintamallien uudistuminen
4. Uutta luova talous - luovan osaamisen laaja-alaisempi hyödyntäminen metropolialueen kilpailukyvyyn kasvun ja uudistumisen lähteenä
5. Pääkaupunkiseudun maailmanluokan yrityspalveluekosysteemin kehittäminen
6. Metropolialueen saavutettavuuden ja logistisen aseman vahvistaminen
7. Innovatiivisten julkisten hankintojen edistäminen.

Toimenpiteet

Sopimusosapuolet ovat sopineet seuraavien toimenpiteiden toteuttamisesta:

1. Metropolialueen kehittäminen vetovoimaisena matkailukohteena

Metropolialue on maan tärkein matkailukeskittymä sekä kansainvälisten että kotimaisten matkailijoiden osalta. Metropolialueella on lisäksi merkittävä kansainvälinen gateway-asema mm. Euroopan ja Aasian välisessä lentoliikenteessä sekä erinomaiset yhteydet Tukholmaan, Tallinnaan ja Pietariin. Matkailijat ovat merkittävä tulonlähde metropolialueelle. Matkailusektorin osuus esim. pääkaupunkiseudun työpaikoista on jo noin kahdeksan prosenttia. Matkailusektorilla arvioidaan olevan globaalisti paremmat kasvunäkymät kuin muilla aloilla keskimäärin. Metropolialueen mahdollisuudet parantaa asemaansa kansainvälisenä matkailukohteena ovat hyvät mutta menestyminen edellyttää päättäväisiä toimenpiteitä. Esitettävien toimenpiteiden avulla matkailijamäärät voivat kasvaa ja matkailijoiden viipymä alueella pidentyy. Tätä kautta matkailualan sekä siihen kytkeytyvien palvelualueiden työpaikat lisääntyvät ja yritysten liikevaihto kasvaa merkittävästi nykyisestä. Kohdemarkkinat idässä, erityisesti Venäjällä, Japanissa ja Kiinassa. Matkailulla on yhtymäkohtia myös toimenpiteeseen 4 (luovan osaamisen hyödyntäminen) esimerkiksi kulttuurimatkailuun liittyen sekä toimenpiteeseen 5 (yrityspalveluekosysteemi) koskien myös matkailualan yrityksille suunnattavia yrityspalveluja.

Toimenpiteet

Tässä kuvatut toimenpiteet muodostavat hankekokonaisuuden, jota metropolialueen kunnat, valtio ja muut toimijat (ks. vastuu- ja yhteistyötahot) edistävät yhdessä koordinoitusti. Kunkin toimijan rooli täsmennetään toimenpidekohtaisesti.

1.1 Alueen kunnat ja valtio kehittävät metropolialueen matkailullista tunnettuutta ja vetovoimaa valituilla markkina-alueilla

Kaukoitää

- Kehitetään ja laajennetaan edelleen markkinointiyhteistyötä sekä StopOver -markkinointia Aasian markkinoille.
- Edistetään matkailua ja kulttuurien välistä vuorovaikutusta tapahtumien avulla (esim. Japan Week 2015 Helsingissä, Helsingin esittäytyminen Pekingissä).
- Tehdään kohdemarkkinoita koskevaa markkinatutkimusta.

- Edistetään Itämeren risteilymatkailua Aasian markkinoilla ja Helsingin asemaa risteilyalusten vaihtosatamana.
- Japanin ja Kiinan markkinoiden lisäksi tutkitaan myös muita potentiaalisia lähtömaita.

Venäjä

- Lisätään läsnäoloa Venäjän markkinoilla esimerkiksi yhteisen paikallisedustajan kautta ja toteutetaan yhteisiä markkinointitoimenpiteitä.
- Selvitetään venäläisten matkailijoiden toiveita ja tarpeita metropolialueella.
- Selvitetään matkailijapotentiaalia Pietarin ja Moskovan alueiden ulkopuolella.

1.2 Metropolialueen kunnat, TEM, MEK ja OKM vahvistavat yhteistyötään matkailun edistämisessä

- MEK huomioi aiempaa paremmin metropolialueen vetovoiman omista markkinointitoimenpiteissään sekä Suomen imagomarkkinoinnin sisällöissä.
- TEM ja MEK osallistuvat kansainvälisen risteilymatkailun edistämiseen.
- MEK ja metropolialueen kunnat tutkivat uusia markkinoita ja matkailijapotentiaalia.
- TEM, MEK, OKM ja metropolialueen kunnat edistävät yhdessä kulttuurimatkailua.
- MEK välittää tietoa Suomeen saapuvista ulkomaisista matkailijoista alueiden päätöksenteon tueksi. TEM edistää alueellisen matkailutulon selvittämistä yhdenmukaisilla menetelmillä koko maassa. MEK selvittää mahdollisuudet tuottaa Rajahaastattelututkimusta vastaavia tietoja.

Vastuu- ja yhteistyötahot

Metropolialueen kunnat, Työ- ja elinkeinoministeriö, Ulkoasiainministeriö, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Uudenmaan liitto, Matkailun edistämiskeskus, Finpro, VR, Finnair, Finavia sekä muut matkailualan yritykset.

2. Yritys-, korkeakoulu- ja julkissektorin yhteistyön vahvistaminen maahanmuuttajataustaisen työvoiman asettautumisen ja työllistymisen edistämiseksi

Suomi tarvitsee tulevaisuudessa yhä enemmän ulkomaalaista työvoimaa talouden suorituskyvyn ja osaavan työvoiman saannin turvaamiseksi. Jo olemassa olevaa kansainvälistä työvoimaresurssia on niin ikään kyettävä hyödyntämään nykyistä paremmin. Pääkaupunkiseudulla asuu puolet koko maan ulkomaan kansalaisista, ulkomaalaissyntyisistä ja muunkielisistä. Alueen väestönkasvu on valtaosin maahanmuuton varassa.

Toimenpiteillä edistetään korkeakoulutetun maahanmuuttajataustaisen työvoiman työllistymistä elinkeinoelämän tarpeista lähtien. Toimenpiteet täydentävät metropolipolitiikan aiesopimusta maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen tehostamiseksi. Kunkin toimijan rooli täsmennetään toimenpidekohtaisesti.

Toimenpiteet

2.1 Perustetaan yritysten ja työnantajien tarpeista lähtevä neutraali yhteistyöverkosto ja palvelu HERIEC – Helsinki Region Immigrant Employment Council, jonka kautta eri tahot tekevät joustavaa yhteistyötä koulutettujen maahanmuuttajien työllistymisen ja asettautumisen sekä niihin liittyvien yrityspalveluiden parantamiseksi. Palvelun osapuolia

ovat yritykset, yrittäjäjärjestöt, paikallis-, alue- ja valtiotason viranomaiset, koulutuksen järjestäjät, korkeakoulut, yksityissektorin palveluntuottajat ja erilaiset tahot, jotka tuottavat palveluja työnantajille. HERIEC-palvelun avulla edistetään kansainvälisten osaajien verkostoitumista ja työelämään integroitumista mm. työharjoittelu- ja mentorointiohjelmien koordinoinnin kautta. HERIEC-palvelun yhteyteen perustettavalla koordinoitiohjelmalla edesautetaan kansainvälisten osaajien ja työnantajien nykyistä tehokkaampaa yhteensaattamista ja varmistetaan kysynnän ja tarjonnan parempi kohtaaminen. HERIEC osallistuu myös maahanmuuttoa koskevaan politiikkakeskusteluun.

2.2 Tuetaan kansainvälisten osaajien työllistymistä koulutustaan vastaaviin tehtäviin kehittämällä tutkintojen tunnistamista, tunnustamista ja täydentämistä, sekä työnantajien tarpeita vastaavaa kielikoulutusta ja parantamalla palvelujen saatavuutta. Työelämässä tapahtuvien kieliointojen edistäminen sisältyy hallitusohjelman tavoitteisiin ja kieliointojen verovähennyskelpoisuus ICT 2015 -työryhmä raportin suosituksiin.

2.3 Huomioidaan työelämän ja työmarkkinoiden nopeasti kasvava kansainvälistyminen nykyistä vahvemmin työelämän kehittämistä koskevissa toimenpiteissä (esim. Tekesin Liideri – Liiketoimintaa, tuottavuutta ja työniloa 2012–2018 -ohjelma).

2.4 Selvitetään mahdollisuudet perustaa pääkaupunkiseudulle ”Expat House”, ts. paikka, josta saisi kaiken ulkomaalaistaustaisten henkilöiden asettautumiseen ja työllistämiseen liittyvän neuvonnan ja ohjauksen sekä tukea rekrytointiin ja työyhteisöön integrointiin.

Vastuu- ja yhteistyötahot

Helsingin seudun kauppakamari, Helsingin yliopisto, Aalto-yliopisto, Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupungit, Uudenmaan liitto, Uudenmaan TE-toimisto, palveluja tuottavat yritykset ja muut organisaatiot, TEM, SM ja OKM.

3. PK-teollisuuden (teknologia, elintarvike) roolin, rakenteen ja liiketoimintamallien uudistuminen

Teknologioteollisuuden osuus Uudenmaan viennistä on 74 prosenttia ja sen työllisyysvaikutus on noin kolmannes Uudenmaan kaikista työllisistä. Vuoden 2008 jälkeen esimerkiksi KUUMA-alueella teknologioteollisuuden yritysten liikevaihto on pudonnut noin 30 prosenttia ja työpaikat ovat vähentyneet yli 10 prosenttia. Työpaikkojen vähennys on tapahtunut suureksi osaksi suuryrityksissä, joiden osuus teollisuuden työpaikoista on kansainvälisessä vertailussa poikkeuksellisen suuri. Näin ollen kasvun ja työpaikkojen luomiseksi on ratkaisevaa, kuinka pk-yritykset kykenevät uudistamaan liiketoimintaansa, sillä uudet työpaikat syntyvät pk-yrityksiin. Vuosien 2001-2011 välisenä aikana uusista yritystyöpaikoista yli 90 prosenttia syntyi pk-yrityksiin, erityisesti alle 50 henkilöä työllistäviin yrityksiin.

Myös elintarviketeollisuus on pk-yritysvaltainen toimiala ja samalla maan neljänneksi suurin teollisuudenala. Lisäksi se kasvaa myös nykyisessä taloudellisessa tilanteessa. Julkisen sektorin osuus elintarviketeollisuuden kokonaismarkkinoista on merkittävä. Tällä hetkellä alalla on kuitenkin käynnissä keskittymiskehitys. Samalla vaatimukset alihankkijoille ovat kasvaneet ja hintakilpailu kiristynyt. Tuonti on kasvanut vientiä selvästi enemmän ja yritysten omistusta on siirtynyt ulkomaille. Elintarvikealan pk-yritysten kasvumahdollisuuksia nähdään

erikoistumisessa, erikoistuotteiden viennissä, jalostusarvon nostossa ja palveluiden lisäämisessä. Yritysten välisen yhteistyön lisäämisellä voidaan saavuttaa kustannussäästöjä mm. logistiikassa, hankinnoissa, markkinoinnissa ja tutkimuksessa. Lisäksi alan yritysten valmiuksia uuden teknologian hyödyntämisessä tuotannossa ja arvoketjun yhteistyössä on kehitettävä

Tässä toimenpidekokonaisuudessa valtio ja alueen kunnat luovat edellytyksiä teollisuuden, erityisesti teknologia- ja elintarviketeollisuuden, pk-yritysten kilpailukyvyyn parantamiseksi. Kunkin toimijan rooli täsmennetään toimenpidekohtaisesti.

Toimenpiteet

3.1. Teollisuuden pk-yritykset uudistamalla osaksi veturiyritysten arvoketjuja

Etsitään yhdessä alueen yritysten kanssa täydentävää osaamista ja teknologioita sekä kumppaniyrityksiä, joiden avulla ne pystyvät muuttamaan paikkaansa arvoketjussa kohti parempaa jalostusarvoa. Hyödynnetään esimerkiksi ICT-, muotoilu-, cleantech- ja logistiikkaosaamista teollisuuden pk-yritysten liiketoiminnan uudistamisessa. Tavoitteena on, että pk-yritykset menestyvät ratkaisujen toteuttajina sekä osana veturiyritysten arvoketjuja, jotka sisältävät yhä harvempia alihankkijoita. Luodaan ratkaisujen ympärille muodostuneille yritysryhmille kansainvälistymispolkuja yhdessä esimerkiksi TEKESin ja Team Finlandin kanssa.

3.2. Julkisten hankintojen kehittäminen muuttuvassa kuntarakenteessa

Etsitään uusi julkisten hankintojen toimintamalli, jossa säilytetään sekä elinkeinoelämän kiittävä yritys läheisyys ja ketteryys että saavutetaan kustannustehokkuus. Luodaan julkisten hankintojen esikaupallisen vaiheen avulla uusia liiketoimintamahdollisuuksia pk-yrityksille. Luodaan uusia ratkaisuliiketoimintamalleja yritysten ja yritysverkostojen liiketoimintaa uudistamalla. Esimerkkeinä ovat kuntien vuokra-asuntoyhtiöiden uudiskohteisiin tai peruskorjauksiin liittyvät ratkaisut, valmistuskeittiöiden elintarvikkeet ja elintarvikeketjun palvelut, elintarvikeketjun jätteen minimoiminen ja hyödyntäminen sekä yritysconsortioiden yhteistarjoomien kaupallistaminen kokonaisratkaisuiksi. Luodaan ratkaisujen ympärille muodostuneille yritysryhmille kansainvälistymispolkuja yhdessä TEKESin ja Team Finlandin kanssa.

3.3. Toimialamurrosta tukevien yrityspalvelujen kehittäminen

Parannetaan yritysten toimintaympäristöjä terävöittämällä alueellisia yritysneuvonta- ja kehittämisspalveluja erityisesti start up- ja spin off –toimintojen osalta. Pilotoidaan pk-yritysten liiketoiminnan uudistumista tukevia kasvuyrityspalvelutoimintoja ja selkeytetään organisaatorajat ylittäviä palveluketjuja. Kehitystyössä hyödynnetään olemassa olevia kehitysalustoja, kuten esimerkiksi metropolialueen suurinta yrityshautomoa, Keuken yrityshautomoa ja muita seudullisia yrityspalvelujen tuottajia.

Vastuu- ja yhteistyötahot

KUUMA-alueen kuntakonsernit sekä yrityspalveluorganisaatiot ja teknologiakeskukset, pk-yritykset, veturiyritykset, yritysten kattojärjestöt (erityisesti Teknologiateollisuus ry ja Elinkeinoelämän keskusliitto ry), yrittäjäjärjestöt sekä kauppakamarit. Valtio (erityisesti TEM, Uudenmaan ELY-keskus, Tekes ja Team Finland) sekä tutkimuslaitokset ja korkeakoulut.

4. Uutta luova talous - luovan osaamisen laaja-alaisempi hyödyntäminen metropolialueen kilpailukyvyyn kasvun ja uudistumisen lähteenä

Kulttuurin ja joukkoviestinnän toimialojen yritystoiminta keskittyy voimakkaasti Uudellemaalle ja erityisesti pääkaupunkiseudulle. Uudellamaalla sijaitsee lähes puolet alan yritysten toimipaikoista ja henkilöstöstä. Suurin arvonlisäys syntyy pääkaupunkiseudulla, jossa sijaitsevat yritykset tuottavat lähes 70 prosenttia koko maan kulttuurin ja joukkoviestinnän toimialojen liikevaihdosta. Luoviin aloihin liittyen on lisäksi erikseen tutkittu mm. audiovisuaalista alaa ja pelialaa. Useat yritykset toimivat molemmilla aloilla. Voimakkaasti pääkaupunkiseudulle keskittyneillä, nopeasti kasvavilla AV- ja pelialoilla yritysten liikevaihdosta merkittävä ja kasvava osuus tulee viennistä. Pelialan yritysten liikevaihdosta yli 90 prosenttia tulee viennistä.

Tässä toimenpidekokonaisuudessa esitetään toimenpiteitä, joilla voidaan lisätä luovan osaamisen hyödyntämistä erityisesti pk-yrityksissä. Luova osaaminen, kuten muotoilu, pelillistäminen ja tiedon visualisointi tarjoavat uudistumismahdollisuuksien lisäksi työkaluja, joilla saadaan tuotettua parempaa asiakaskokemusta ja lisäarvoa palveluihin sekä voidaan löytää ja ennakoida aiemmin tunnistamattomia asiakastarpeita kokonaan uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämiseksi. Toimenpiteet vahvistavat pääkaupunkiseudulle vahvasti keskittyneiden luovien alojen liiketoimintamahdollisuuksia. Kunkin toimijan rooli täsmennetään toimenpidekohtaisesti.

Toimenpiteet

4.1 Edistetään toimintaa, jonka avulla luovaa ja taiteellista osaamista kytketään muiden toimialojen yritysten kehittämiseen ja uudistumiseen (esim. toimintakulttuurin, työhyvinvoinnin tai elämyksellisyyden osalta). Käynnistysvaiheessa hyödynnetään ruotsalaisen TILLT -toimintamallin (Arts in Business) kokemuksia. Toimintamallin avulla on onnistuneesti mm. pystytty kytkemään täysin uutta osaamista vakiintuneille teollisuustoimialoille ja lisäämään näin niiden tarjoamien palveluiden asiakaslähtöisyyttä ja elämyksellisyyttä.

4.2 Suomen Rakennerahasto-ohjelman ”Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020” toteutuksessa yhdistetään luovien alojen osaamista muun osaamisen kanssa uusien kasvualojen ja liiketoiminnan löytämiseksi ja kehittämiseksi. Toteutetaan nopeita ja kokeilevia hankkeita osana eri alojen kehitystoimintaa.

4.3 Jalostetaan ja kootaan luovien osajien tarjontaa ja niiden tuottamaa lisäarvoa olemassa olevan monialaisen Rikastamo-mallin mukaisesti. Rikastamo on kevyesti toteutettava ryhmävalmennusmenetelmä, jonka avulla on saatu onnistuneesti lisättyä mm. tanssialan palveluverkoston ja puheteattereiden liiketoimintaosaamista.

4.4 Edistetään luovien alojen, matkailuelinkeinon ja tapahtumatuotannon välistä yhteistyötä metropolialueen kulttuurimatkailun vetovoimaisuuden vahvistamiseksi.

Vastuu- ja yhteistyötahot

Helsingin seudun kunnat, OKM, TEM, Tekes, UM, Sitra, Aalto-yliopisto, Helsingin yliopisto, Taideyliopisto, Metropolia ammattikorkeakoulu, toimialajärjestöt, yrittäjäjärjestöt.

5. Pääkaupunkiseudun maailmanluokan yrityspalveluekosysteemin kehittäminen

Tässä toimenpidekokonaisuudessa on tavoitteena rakentaa pääkaupunkiseudulle maailmanluokan yrittäjyyttä tukeva ekosysteemi. Tavoitteena on yhteistyössä eri toimijoiden kanssa lisätä yrittäjyyttä ja yritysten määrää, tuoda palvelut ja rahoitus tarjolle tehokkaasti yrittäjille, palvella kattavampaa kirjoa yrityksiä (kasvu, mikro ja PK-sektori) sekä houkutella pääomia ja osaamista Suomen ulkopuolelta ja nopeuttaa kasvuyritysten etenemistä kansainvälisille markkinoille.

Toimenpiteet

5.1 Selkeytetään yrityspalvelutarjontaa ja profiloidaan yrityspalveluita tarjoavat organisaatiot

5.2 Kehitetään yhteistä yrityspalveluinfrastruktuuria ja kasvuyritysten kiihdytystoimintaa

5.3 Varmistetaan koko yrityselinkaaren mittainen palvelutarjonta

5.4 Järjestetään yhdessä kasvuyritysten riskirahoituksen kokonaisuutta (Valtio, kunnat ja erityisesti yksityinen sektori)

5.5 Toteutetaan TEM StartUp Finland -pilotti Helsingissä

Ekosysteemin toimijoiden kesken laaditaan tarkempi aiesopimus, jossa sovitaan toimintatavoista ja työnjaosta. Toimenpidekokonaisuuden toteutus aloitetaan pääkaupunkiseudulla vuoden 2014 alussa. Sen jälkeen käynnistetään neuvottelut yhteistyöstä sekä toiminnan laajentamisesta muulle metropolialueelle ja Uudellemaalle.

Vastuu- ja yhteistyötahot

Helsingin kaupunki, Espoon kaupunki, Vantaan kaupunki, Aalto-yliopisto, Helsingin yliopisto ja muut seudun korkeakoulut, TEM, Tekes, Uudenmaan ELY-keskus, TE-toimisto

6. Metropolialueen saavutettavuuden ja logistisen aseman vahvistaminen

Valtio ja alueen kunnat edistävät yhdessä metropolialueen kansallista ja kansainvälistä saavutettavuutta, logistista asemaa sekä sijaintietujen hyödyntämistä. Keskeisinä toimenpiteinä ovat Helsinki-Vantaan lentoaseman kehittäminen, lentoasemayhteyksien kehittäminen, metropolialueen raideliikenneyhteyksien parantaminen sekä Pohjoinen kasvukäytävä- ja RailBaltica Growth Corridor -hankkeet.

Vastuu- ja yhteistyötahot

Helsingin seudun kunnat, TEM ja LVM.

7. Innovatiivisten julkisten hankintojen edistäminen

Valtio ja Helsingin seudun kunnat edistävät yhdessä innovatiivisten julkisten hankintojen hyödyntämistä muun muassa seuraavissa kohteissa:

Helsinki: Kalasatama
 Espoo: T3 (Tapiola-Otaniemi-Keilaniemi)
 Vantaa: Aviapolis, Tikkurila (liikenteen solmukohtat)
 KUUMA-kunnat: Rykmentinpuisto Tuusulassa, Poikkien yritysalue Järvenpäässä ja Sibbesborg Sipoossa.

Innovatiivisten julkisten hankintojen paremman hyödyntämisen kautta pyritään edistämään erityisesti pk-yritysten innovatiivisten tuotteiden ja palvelujen pääsyä markkinoille.

Metropolialueen kunnat pyrkivät lisäksi omalla toiminnallaan edistämään valtioneuvoston periaatepäätöksen suosituksia, jotka koskevat uusien ja kestävien ympäristö- ja energiaratkaisujen (ns. cleantech-ratkaisut) edistämistä julkisissa hankinnoissa.

Vastuu- ja yhteistyötahot

Helsingin seudun kunnat ja TEM.

Toteutus ja seuranta

Toimenpiteitä toteutetaan valtiontalouden ja kuntien kehysten ja talousarvioiden puitteissa. Kasvusopimuksessa sovitut tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat rakennerahastojen alueellista ja kansallista suuntaamista.

Ministeriöt, ministeriöiden alaiset virastot sekä valtion aluehallinto edistävät kasvusopimuksessa esitettyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista omassa päätöksenteossään sekä huomioivat ne kansallisten politiikkalinjausten valmistelussa.

Toimenpiteistä valtaosa toteutetaan seudullisen ja kansallisen yhteistyöverkoston eri toimijoiden kanssa. Toteuttamisessa hyödynnetään mm. Etelä- ja Länsi-Suomen sekä valtakunnallisia EU:n rakennerahasto-ohjelmia, Tekesin ohjelmia, INKA-ohjelmaa, SHOK-ohjelmia (mm. RYM, Tivit, FIMECC) ja erityisesti jatkossa EU:n H2020 ja COSME 2014-2020 ohjelmia (Programme for the Competitiveness of enterprises and SMEs).

Valtio sekä Espoo, Helsinki ja Vantaa toteuttavat yhteistyössä Innovatiiviset kaupungit-ohjelmaa (INKA) sekä kestävän kaupunkikehityksen ITI-ohjelmaa. Espoo, Helsinki ja Vantaa ovat kumppaneina INKA-ohjelmassa Tampereen koordinoimassa Älykäs kaupunki ja uudistuva teollisuus -kokonaisuudessa sekä [osin] Oulun koordinoimassa Tulevaisuuden terveys -kokonaisuudessa. Kestävän kaupunkikehityksen ITI-ohjelmaa (Avoimet ja ketterät kaupungit) toteutetaan valtion ja kuuden suurimman kaupungin yhteistyössä. Helsinki toimii ohjelman kansallisena koordinaattorina.

Aiesopimuksen toimeenpanoa seurataan kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmän suurkaupunkijaostossa. Helsingin seudulla sopimuksen toimeenpanoa seurataan lisäksi seudun yhteistyöelinten toimesta. Toimenpiteitä voidaan tarkistaa sopimuskauden kuluessa.

Sopimus on voimassa vuoden 2015 loppuun saakka.

Sopimus on tarkoitus uudistaa vuoden 2015 aikana.

Allekirjoitukset

Helsingissä XX.Z.2013